

Brigadegeneral roser forsvarschefen, men skoser politikerne for ny "hockeystav"

Af Kasper Junge Wester - 27. november 2023

INTERVIEW: Søndag kunne TV 2 fremlægge lækkede dokumenter af det, der tilsyneladende er Forsvarets egne planer for den kommende forligsperiode. Det har givet anledning til heftig debat, men i virkeligheden er det slet

Ikke investeringsplanerne, men budgettet, der er det væsentlige, mener pensioneret brigadegeneral Carsten Rasmussen.

Mandag kunne TV 2 afsløre Forsvarets egne planer for, hvad man gerne vil investere 100 mia. kroner i over de næste ti år. Især Flyvevåbnet bliver i første omgang tilgodeset, hvilket har vakt frustration i både Hæren og Søværnet, som også står med presserende materielle behov. Mens store dele af det forsvarsinteresserede Danmark hæftede sig ved de konkrete kapaciteter, Forsvaret har udpeget som væsentligt, mener andre, at problemet ligger et andet sted.

En af dem er pensioneret brigadegeneral Carsten Rasmussen, som for nylig gik på pension fra sin stilling som forsvarsattaché til Rusland, og som i dag er senioranalytiker ved Institut for militære studier. I hans øjne, er det i virkeligheden det progressive stigende forsvarsbudget – ofte omtalt som en hockeystavsmodel – der skæmmer billedet.

» Det er et stort problem, fordi genopbygningen af vores forsvar kommer til at tage udgangspunkt i en økonomisk logik og ikke en sikkerhedspolitisk logik. Genopbygningen af Forsvaret er nu sat på en plan, hvor det kommer til at vare ti år, måske mere, før Forsvaret er genopbygget til den standard, det burde have,« forklarer Carsten Rasmussen.

Men Danmark har ikke ti år at løbe på, påpeger han.

Artiklen fortsætter under henvisningen ...

» Den sikkerhedspolitiske realitet er, at vi kan stå i en konfliktssituation i Europa før, vi er ti år ude i fremtiden. Jeg brugte sidste år selv udtrykket ”nærkrigsituation”. Vi er faktisk i en situation nu, hvor vi meget hurtigt kan komme fra fred til krig. Den tidligere chef for den estiske efterretningstjeneste sagde i sommer, at Rusland i løbet af tre til fem år kunne være klar til at udkæmpe en ny krig, efter kamphandlingerne i Ukraine dør ud. I denne måned er det tyske German Council for Foreign Relations Institute, som blandt andet arbejder for det tyske udenrigsministerium, udkommet med en lignende analyse, der siger, at tidshorizonten er seks til ti år,« siger Carsten Rasmussen og fortsætter:

» Det betyder, at vi ikke har ti år til genopbygning. Genopbygningen er nødt til at gå hurtigere. Derfor synes jeg, at det progressive stigende forsvarsbudget er et problem. Vi burde have et forsvarsbudget, hvor der var betydeligt mere end to pct. af bnp til rådighed i 2023, 2024, 2025 og 2026 for at få lavet en meget hurtig opbygning. Derefter kunne vi begynde at aftrappe.«

Sikkerhedspolitik viger for økonomiske hensyn

Der har allerede været sagt og skrevet meget om de konkrete prioriteringer. Du skriver videre i en række af opslag på det sociale medie X, at uanset hvordan forsvarschefen prioriterer, vil det være forkert, fordi udgangspunktet er budgettet, frem for truslerne og opgaverne. Vil du ikke lige uddybe det lidt mere?

» Forsvarschefen har lavet en prioritering, hvor Flyvevåbnet har topprioritet i begyndelsen af perioden, blandt andet ved anskaffelse af flere F-35-fly, ved anskaffelse af moderne våbensystemer til de fly og ved anskaffelse af jordbaseret luftforsvar. Det medfører, at anskaffelserne til Søværnet og til Hæren bliver skubbet længere ud i fremtiden. Den militære overvejelse er jo, at forsvarschefen prioriterer at beskytte dansk territorium. Derfor vil han gerne kunne beskytte vores luftrum med de her nye flyvemaskiner, med nye våben, med nyt jordbaseret luftforsvarssystem.«

Artiklen fortsætter under afspilleren ...

Ifølge Carsten Rasmussen ville forsvarschef Flemming Lønter ikke kunne ”vinde”, uanset hvordan han havde lagt snittet.

» Hvis vi foreslår os, at han havde vendt prioriteringen om og sagt: ”Jeg prioriterer nu at få 1. Brigade klar i en fart, sådan at den kan sendes til Letland”, eller hvor 1. Brigade nu skal indsættes ind, ville det have været lige så forkert. Så kunne man beskyldte forsvarschefen for at lade dansk territorium stå fuldstændig åbent. Danmark skal kunne være bagland, logistikkområde for Nato-operationer i den østlige Østersø ind i Baltikum. Derfor er vi da nødt til at passe på vores eget territorium. Det ville han have fået en massiv kritik for ikke at have gjort. «

Tilsvarende er det nødvendigt at anskaffe den rette ammunition og de rette våben til F-35-flyene. Også den disposition forstår Carsten Rasmussen dermed godt.

Artiklen fortsætter under henvisningen ...

» Det, jeg mener, er kort sagt, at hvis vi vender forsvarschefens prioritering om, så havde han fået nøjagtig lige så meget kritik, som han nu møder for den prioritering, han har lavet. Han er nødt til at lave den her prioritering, da hans udgangspunkt er det progressivt stigende forsvarsbudget. Han kan ikke gå ind og lave en massiv genopbygning af vores forsvarsvare på meget kort sigt. Han er nødt til at strække den ud over 10 år eller mere, fordi det dikterer budgettet. «

Og hvem bærer så ansvaret for, at budgettet er blevet så styrende som det er, og at han har fået så svære arbejdsbetingelser som han har?

» Det er jo bund og grund politikerne, der bærer ansvaret for det. Fordi vi har over mange år lullet os ind i en situation, hvor vi lader Finansministeriet og dermed det politiske niveau diktere, hvad betingelserne skal være. Sikkerhedspolitik har grundlæggende været noget, vi lægger. Man har fået en pose penge fra Finansministeriet, og så køber man det grej, man nu kan få for de penge, og derefter finder man ud af: Hvad kan vi så løse af militære opgaver? Og så går vi ud i verden og gør det sammen med briterne og amerikanerne. Det vi jo tillade os at gøre, når der ikke er en trussel mod Danmark. Sådan er situationen bare ikke længere. Der er en trussel i Europa i dag, så derfor er det de sikkerhedspolitiske realiteter, der er nødt til at være den drivende kraft, og ikke de økonomiske realiteter. «

Forsvarschefen kunne have imødegået kritik med åbenhed

Hvor meget ved vi om Forsvarets øverste ledelse strategiske overvejelser om, hvad Forsvaret egentlig skal kunne løse af opgaver, og som jo må diktere, hvad det er, man køber?

» Det ved vi uendeligt lidt om. Desværre har vi jo en lukket proces i Danmark, som medfører, at forsvarschefen giver sit militærfaglige råd til ministeren og til partierne. Det militærfaglige råd og den bagvedliggende analyse bliver aldrig præsenteret for offentligheden. Så hvad der egentlig foregår dybt inde i maskinrummet i Forsvarets ledelse i den her samling, det kan både du og jeg gætte om, men i virkeligheden ved vi det ikke. «

Nej, og det har jo betydet, at vi netop tæler om enkeltkapaciteter og om, hvad de enkelte værn skal have. Det er jo et evigt tilbagevendende emne i forligsforhandlingsstider, den her rivulsering mellem værnene, man tit taler om. Alle værn vil gerne være dem, der får mest. Kunne forsvarschefen, altså uagtet om de bagvedliggende rationale var lagt frem, have foretaget en prioritering, der stillede alle tilfredse, tror du?

» Det er jo sådan her i verden, at hvis man forsøger at stille alle tilfredse, så stiller man oftest ingen tilfreds. Så med udgangspunkt i den realitet, forsvarschefen er nødt til at operere i, som er en økonomisk realitet, en budgetmæssig realitet, er det min vurdering, at han gør det rigtigt. «

Artiklen fortsætter under henvisningen ...

» Han prioriterer faktisk behårdt her. Han siger: ”Jeg er nødt til at sikre, at vi får opbygget, genopbygget et forsvar af vores luftrum mod missiler, mod fly og mod droner. Vi er nødt til at sikre, at de nye kampfly, vi får ind, effektivt kan bidrage til at beskytte Danmark, og at de effektivt kan være med til at forsvare Østersøområdet”. Det synes jeg grundlæggende, er den meget klare prioritering, han lægger ind over der. Hvis han havde smurt et tyndt lag leverpostej ud over det hele, jamen, så ville hverken Flyvevåbnet, Søværnet eller Hæren få en hurtig genopbygning. «

»Nu ser det ud, som om det er Flyvevåbnet, der får den hurtige genopbygning. Det kan man naturligvis være enig eller uenig i. Men grundlæggende synes jeg, at han laver en meget skarp og en meget klar prioritering, og det fortjener han ros for.«

Havde han kunne undgå noget af den kritik, der har været den seneste tid, hvis han havde lagt de bagvedliggende rationaler frem?

»Ja, det er jeg ret overbevist om, at han kunne. Det her er jo ikke en prioritering, han foretager i blinde. Der ligger meget analysearbejde og tankevirksomhed bagved, og jeg er overbevist om, at hvis det var blevet fremlagt sammen med en plan – nu er den jo lækket, ikke lagt frem – så ville man meget bedre kunne forstå, hvad det er, forsvarschefen vil, og hvorfor han vil det.«

»Det ville have givet en meget bedre offentlig og politisk debat om, hvordan forsvarsforliget skal udmøntes – og måske ovenikøbet en debat om, hvorvidt det er forkert, at vi kører den her progressive stigning. Er der i virkeligheden behov for, at vi investerer i landbaseret eller jordbaseret luftværn og samtidig opbygger brigaden? Det kan vi ikke med det progressive stigende forsvarsbudget. Hvis vi vil begge dele samtidig, så er vi nødt til at have flere penge først i forligningsperioden.«

Netop spørgsmålet om Hærens 1. Brigade fylder meget i den offentlige debat. Med TV 2's afsløringer er det kommet frem, at den formentlig først er 100 pct. klar i 2034. Egentlig skulle den have stået klar i en middeletid udgave i 2024, og som tung brigade i 2032. Det har forsvarschefen offentligt ikke særlig meget lyst til. Til Hæren vil han i stedet bruge pengene på et såkaldt specialinfanteri, som flere eksperter – ikke mindst næstkommanderende i Hærkommandoen brigadegeneral Henrik Lyhne – har problematiseret.

Udfordringerne med at få 1. Brigade klar er dog kun ét eksempel blandt mange på, at vi ikke lever op til de forventninger, Nato har til os og har opstillet for os i form af styrkemål.

Hvad fortæller det dig, at Danmark er så dårlig til at efterleve styrkemålene?

»Jamen, nu fokuserer vi jo på nogle få styrkemål, som vedrører Hæren. Som Danmark fuldstændig, som du siger, er utroligt dårlig til at leve op til. Men med den prioritering, forsvarschefen har lavet ved at prioritere Flyvevåbnet og sådan noget som jordbaseret luftværn, lever han jo altså op til nogle andre ganske vigtige styrkemål for Forsvaret. Så jeg ser egentlig ikke det her som en negligning af de styrkemål, der er opstillet fra Natos side, men der foretages en prioritering af de styrkemål.

Og der har forsvarschefen i det, der nu er lækket til pressen, prioriteret nogle styrkemål højere end andre. Brigaden er tilsyneladende et af de styrkemål, han mener skal have lavest prioritet.«